

El temps de collita de Trenzano

Quan Rubén Trenzano, filòleg i tècnic lingüístic foguejat en la Universitat de València, arribà al seu nou despatx de la Direcció General de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme, es trobà amb un doble paisatge desèrtic. La seua antecessora en el càrrec, Beatriz Gascó, del PP, una persona que no parlava la llengua del seu negociat, no deixà cap document ni publicació. S'havia de convertir una subdirecció dedicada a la traducció de documents i al control (hi havia fins i tot una llista de paraules prohibides) en una veritable eina de promoció lingüística. L'altre desert, el de la situació de la llengua, ja eren figures d'un altre paner.

“Ens trobarem amb un panorama com el de les serres de Xàbia després de l'incendi. Nosaltres ens hi deixarem la pell, però canviar la situació heretada del PP, d'anys de contraprogramació lingüística, serà un treball ferm però lent”, adverteix Trenzano. “El primer any ha estat de sembra i els primers fruits començaran a veure'ls el 2017”, rebla.

L'entrevista es fa enmig del fragor provocat per l'esborrany del futur decret de plurilingüisme [vegeu *anàlisi de les pàgines 52 i 53*], una qüestió educativa que afecta Trenzano però no forma part directament de les seues competències. Com tampoc en depèn la posada en marxa de l'instrument més eficaç de normalització lingüística que tindria a l'abast, una radiotelevisió pública. Es pot fer política lingüística sense això? “Es pot, però costa molt, perquè un dels principals elements normalitzadors és tenir una radiotelevisió pública que arribe a totes les cases”.

Malauradament, apunta, la darretera enquesta de “Coneixement i ús social del valencià 2015”, presentada el mes de juny, no preguntava per l'impacte dels

Després d'uns mesos d'invisibilitat, de treball allunyat dels focus, la Direcció General de Política Lingüística de la Generalitat Valenciana, dirigida per Rubén Trenzano, anuncia temps de collita per a 2017, amb l'inici de la col·laboració amb l'Institut Ramon Llull, la posada en marxa d'una Oficina de drets lingüístics i del consell social de la llengua i l'aprofundiment, mentre arriba la nova RTVV, de la presència de la llengua en els mitjans.

Reportatge de Xavier Aliaga

tres anys sense RTVV en l'ús i el coneixement de la llengua. Alguna cosa tindrà a veure amb unes dades que diuen que un 49% de la població valenciana no és capaç de parlar la llengua pròpia, un 65% no és capaç d'escriure-la i un 47,1% tampoc no la llegeix. “Si fem la foto fixa, ha existit una millora en totes les competències. Hi ha hagut un avanç, però molt lent i que nosaltres atribuïm en part a la introducció del valencià en les escoles. Les noves generacions tenen un domini més gran que les anteriors, però no hi ha hagut un acompanyament des de l'administració”, argumenta. I assenyala a continuació: “Pel que fa als usos, hi ha hagut una davallada. Gran part de les iniciati-

ves dels propers mesos aniran en la línia d'incrementar els usos, la qual cosa farà augmentar també les competències”.

El que l'enquesta no explica –ho han d'estudiar encara els sociolingüistes– és que els xiquets de la línia en valencià parlen castellà entre ells i fora de l'escola perquè aquell és l'idioma dels jocs i de les seues sèries de televisió preferides. “Jo sóc pare de tres fills i també ho veig. La meua filla de deu anys tenia un domini més avançat del valencià que el meu fill de tres, que utilitza expressions que estic convençut que vénen dels mitjans de comunicació. El públic infantil és una de les línies prioritàries”, explica.

Una prioritat traduïda en la convocatòria d'ajudes de 2.300.000 euros als mitjans de comunicació, publicada el passat dijous en el DOGV. En les bases, “hi ha una sèrie de mesures de xoc per incrementar el públic infantil. Apostem per espais en televisió i ràdio, però també és molt important que fem que arranquen publicacions en la premsa escrita i en els digitals. Estem recorrent els mitjans valencians per veure de quina manera poden fer pàgines adreçades als xiquets que després es poden revertir en les aules”. Trenzano també és conscient que el nivell lingüístic dels mitjans és manifestament millorable, un tema que volen controlar de manera més exhaustiva en el futur.

«L'administració funcionava exclusivament en castellà»

Pel que fa al requisit lingüístic en l'administració, una altra eina potent de normalització reclamada des d'alguns sectors, Trenzano aclareix que hi ha un 70% dels funcionaris que tenen algun tipus de certificacions en català. I resta un 30% que serien “el nostre camp d'actuació”. Què fer amb aquell sector resta pendent

d'una enquesta d'usos en l'administració per testar el coneixement del català entre el personal i creuar dades amb els nivells certificats. Amb això, actuaran "per garantir que els funcionaris tinguen un domini suficient de les dues llengües oficials". Sense el requisit? "El requisit sobrepasa les competències que té aquesta direcció general, és una competència de la Direcció general de Funció pública. Però la nostra proposta és que s'hauria de garantir el coneixement de les dues llengües oficials".

Quant a l'ús del català en les conselleries, Política Lingüística ha reactivat una comissió interdepartamental, gairebé desactivada amb el PP. Trenzano ha detectat un augment de l'ús de la llengua en l'administració, però falta, amb les dades de l'enquesta, presentar a la comissió un pla de xoc. "Hem doblat la formació que es donava als empleats públics en l'anterior Govern. En aquest moment tenim en marxa 120 cursos, amb 2.200 alumnes. La realitat és que aquesta administració funcionava únicament i exclusivament en castellà. I, a grans trets, encara continua fent-ho. Ens trobem en un procés per revertir aquella tendència, les conselleries han arrancat a treballar en valencià". En paral·lel, la direcció general també ha de treballar en un model de llengua per a l'administració i els mitjans de comunicació que encara no s'havia definit de manera oficial. Abans, cap a Nadal, es llançarà una versió millorada del SALT, el popular però controvertit programa de correcció i traducció. El nou programari tindrà nivells d'ús i inclourà aplicacions per a dispositius mòbils.

En altres casos, les futures iniciatives van en el camí de combatre realitats més aspres, com ara les agressions que encara pateixen molts catalanoparlants al País Valencià i que empenyeren la Plataforma pels Drets Lingüístics a reclamar una llei d'igualtat. "Els incidents són molt preocupants, però són producte de les accions de l'anterior Govern. Nosaltres el que intentarem és garantir que els ciutadans no siguen agredits per emprar una llengua o una altra. Com? Tirarem endavant una Oficina de Drets Lingüístics", anuncia. I més que una llei d'igualtat, Trenzano creu que s'han de desenvolupar els aspectes de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià (LUEV), de l'anterior etapa socialista, que el PP no

Rubén Trenzano, actual director general de Política Lingüística, fou cap de l'Àrea de Formació Lingüística de la Universitat de València entre 2004 i 2015 i tècnic superior en assessorament lingüístic.

va desplegar. Una vegada omplerts els buits, "ens plantejarem si cal proposar una llei d'igualtat lingüística". El que sí que es posarà en marxa el 2017 és "una estructura que vigile i li diga al Consell de quina manera ha d'anar implementant la política lingüística", diu en referència a un consell social de la llengua emmirallat en els consells que ja funcionen a Euskadi, Catalunya i les Illes, amb representació política i de la societat civil.

Pel que fa a les relacions institucionals, Trenzano deixa clar que la institució de referència és l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL), organisme amb el qual hi ha "una relació fluida i un treball diari". Però la gran novetat per a

2017, que no havia transcendit fins ara, és una primera col·laboració de la Generalitat Valenciana, a través de la direcció general de Trenzano, amb l'Institut Ramon Llull. Mentre es resol la integració de ple dret, des de València es coordinarà la posada en marxa de cinc lectorats "estratègics" de català a Sevilla, Madrid, Saragossa, Salamanca i País Basc, una iniciativa que pren el relleu a una anterior col·laboració de lectorats internacionals entre el Llull i l'AVL. "Volíem començar tocant de peus a terra, perquè l'Estat espanyol no és coneixedor de la riquesa de les altres llengües estatals. I esperem que siga una primera línia de col·laboració que vaja més enllà", augura Trenzano. ●